

ประติมากรรมปูนปั้น ศีรษะชาวต่างชาติ

พบที่โบราณสถานหมายเลข ๕
เมืองโบราณอู่ทอง อำเภออู่ทอง จังหวัด
สุพรรณบุรี

จัดแสดง ณ ห้องอู่ทองศรีทวารวดี
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อู่ทอง

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อู่ทอง
U THONG NATIONAL MUSEUM

ประติมากรรมปูนปั้นรูปศีรษะบุคคล หันใบหน้าด้านข้างคือ เป็นสันนูนตาโตเบิกกว้าง จมูกโด่ง ปากหนา อมยิ้ม สวมหมวกมี ยอดโค้งลงมาด้านหน้า หรือมีผ้าโพกหัวทรงกรวยสูง ประติมากรรมดังกล่าว น่าจะสร้างขึ้นเพื่อใช้ประดับผนังของ ศาสนสถาน (โบราณสถานหมายเลข ๕)

ประติมากรรมรูปบุคคลลักษณะเดียวกันนี้ ยังพบในเมือง โบราณสมัยทวารวดีในภาคกลางของประเทศไทย อาทิ เมือง นครปฐมโบราณ และเมืองโบราณคูบัว จังหวัดราชบุรี ทั้งนี้อาจ กำหนดอายุประติมากรรมเหล่านี้ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒ - ๑๔ (ประมาณ ๑,๒๐๐ - ๑,๔๐๐ ปีมาแล้ว)

พบที่เมืองคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
ปัจจุบันจัดแสดงที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์

พบที่เมืองนครปฐมโบราณ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
ปัจจุบันจัดแสดงที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระปฐมเจดีย์

ที่มาภาพ กรมศิลปากร. จากบ้านสู่เมือง : รัฐแรกเริ่มบนแผ่นดินไทย. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, ๒๕๖๑.

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง
U THONG NATIONAL MUSEUM

พบที่เมืองคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
ปัจจุบันจัดแสดงที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ราชบุรี

ที่ภาพ สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง
U THONG NATIONAL MUSEUM

เป็นที่น่าสังเกตว่าประติมากรรมรูปบุคคลดังกล่าว มีใบหน้า และเครื่องแต่งกายแตกต่างจากรูปบุคคลพื้นเมือง นักวิชาการจึง สันนิษฐานว่าเป็นรูปชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามายังเมืองโบราณ อุทองในช่วงเวลานั้น ช่างจึงได้นำลักษณะที่ได้พบเห็นมาเป็นต้นแบบในการปั้น

ปัจจุบันนักวิชาการมีข้อสันนิษฐานที่แตกต่างกันเกี่ยวกับ ประติมากรรมรูปชาวต่างชาติ ที่พบในเมืองโบราณวัฒนธรรม ทวารวดี ว่าอาจหมายถึงชาวเปอร์เซีย ที่เดินทางมาจาก ตะวันออกกลาง เอเชียตะวันตก หรือเอเชียกลาง

นอกจากนี้ยังมีหลักฐานที่สนับสนุนการเข้ามาของชาวเปอร์เซียในเมืองอุทองโบราณคือ เศษเครื่องเคลือบสีฟ้าแกมเขียว(TURQUOISE-GLAZED WARE) ที่มีแหล่งผลิตอยู่แถบเมืองบัสเราะฮ์ในประเทศอิรัก ปรระดับอยู่บนลวดลายปูนปั้นประดับโบราณสถานในเมืองโบราณอุทองหรืออาจเป็นพ่อค้าชาวซีเทียน(ศกะ)ที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ทางตะวันตกของประเทศอินเดียและได้เดินทางไปค้าขายในจีนสมัยราชวงศ์ถัง โดยผ่านเข้ามาแวะพักหรือแลกเปลี่ยนสินค้าในดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ชิ้นส่วนปูนปั้นประดับกระเบื้องเคลือบสีฟ้าแถมเขียว
พบที่โบราณสถานหมายเลข ๑๖ เมืองโบราณอุ้มทอง

หลักฐานทางโบราณคดีในวัฒนธรรมทวารวดีส่วนใหญ่แสดงรายละเอียดของสินค้าที่เข้ามาจากต่างแดนทั้งจากดินแดนตะวันออกและตะวันตก ทั้งนี้การค้นพบประติมากรรมรูปชาวต่างชาติในวัฒนธรรมทวารวดี โดยเฉพาะในภาคกลางของประเทศไทยนั้น สอดคล้องกับหลักฐานทางโบราณคดีที่พบ อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นตัวตนของชาวต่างชาติ ที่อาจเข้ามาในฐานะพ่อค้าและน่าจะมีความสำคัญต่อคนพื้นเมืองสมัยทวารวดี ในฐานะผู้เชื่อมโยงวัฒนธรรมจากดินแดนตะวันตกและตะวันออก มาถ่ายทอดสู่ผู้คนในวัฒนธรรมทวารวดี ในช่วงเวลาดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

กรมศิลปากร. โบราณคดีเมืองอุทอง. สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๒ สุพรรณบุรี
กรมศิลปากร จัดพิมพ์, ๒๕๔๕.

กรมศิลปากร. จากบ้านสู่เมือง : รัฐแรกเริ่มบนแผ่นดินไทย. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, ๒๕๖๑.

ผาสุข อินทรารุธ. ทวารวดี : การศึกษาเชิงวิเคราะห์จากหลักฐานทางโบราณคดี. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์อักษรสมัย, ๒๕๔๒.

พนมบุตร จันทรโชติ และคณะ. นำชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง และเรื่องราวสุวรรณภูมิ.
กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๐.

ศักดิ์ชัย สายสิงห์. ศิลปะทวารวดี : วัฒนธรรมพุทธศาสนายุคแรกเริ่มในดินแดนไทย. กรุงเทพฯ :
เมืองโบราณ, ๒๕๔๗.

สฤกษ์ดีพงศ์ ชุนทรง. ทวารวดี ประตูลู่การค้าบนเส้นทางสายไหมทางทะเล. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๘.

อมรา ศรีสุชาติ. “ชาวต่างชาติในศิลปกรรมไทย”, ศิลปากร, ปีที่ ๓๓ เล่ม ๑ (มีนาคม – เมษายน ๒๕๓๒),
หน้า ๔๐ – ๔๑.

